

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання
Вченої ради факультету
філології та масових комунікацій
від 16 червня 2021 №13

ПРОГРАМА ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ
з кваліфікаційного іспиту
зі спеціалізації «Викладання української мови як іноземної»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
Освітньо-професійна програма «Середня освіта. Українська мова і література»
Спеціальність 014 Середня освіта
спеціалізація 014.01 Українська мова і література

Програма кваліфікаційного іспиту зі спеціалізації «Викладання української мови як іноземної» для студентів за напрямами підготовки 014 Середня освіта, спеціальності 014.01 Середня освіта. Українська мова та література – 23 с.

Затверджено на засіданні вченої ради факультету філології та масових комунікацій

Протокол № 13 від 16 червня 2021 року

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Державна атестація зі 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) здійснюється екзаменаційною комісією після завершення навчання за освітнім ступенем «Магістр» та повного виконання навчального плану. Кваліфікаційний іспит з методики викладання української мови як іноземної є важливим засобом перевірки професійної готовності майбутнього викладача із організації навчально-виховного процесу з навчання української мови іноземців, рівня засвоєння й систематизації теоретичних знань і практичних навичок та вмінь. Програму кваліфікаційного екзамену підготовлено відповідно до галузевих стандартів вищої освіти, що регламентують зміст освітньо-професійної програми, та засобів діагностики якості підготовки магістрів за спеціальністю 014.01 Середня освіта (Українська мова і література), а також враховано основні положення Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти.

Метою програми є висвітлення основних питань навчальних програм для підготовки до складання кваліфікаційного іспиту зі спеціалізації «Викладання української мови як іноземної».

Завданнями програми є:

- надати перелік теоретичних питань;
- зорієнтувати студентів на характер практичного завдання з методики викладання української мови як іноземної;
- ознайомити з критеріями оцінювання навчальних досягнень за національною шкалою та шкалу переведення за ECTS.

Під час складання іспиту студент має продемонструвати *знання*:

- понять та норм сучасної української літературної мови (фонетичні, орфографічні, пунктуаційні, лексичні, граматичні, словотвірні, синтаксичні, стилістичні);
- основних понять і категорій методики навчання української мови як іноземної;

- традиційних та інноваційних методичних технології навчання іноземних мов;
- основ планування навчально-виховного процесу з української мови як іноземної на різних етапах вивчення;
- сучасних підходів до формування в учнів іншомовної комунікативної компетенції;
- понятійного апарату корпусної лінгвістики;
- основних типів існуючих корпусів;
- вікових психологічних особливостей учнів;
- основних фактів, реалій та понять лінгвокраїнознавства та лінгвокультурології.

Студент повинен вміти:

- досконало володіти нормами сучасної української літературної мови й практично втілювати їх під час навчання української мови як іноземної;
- аргументувати та ілюструвати прикладами свої відповіді;
- методично правильно оцінювати етапи навчально-виховної роботи;
- обирати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси з української мови як іноземної;
- впроваджувати нові методичні технології;
- користуватися програмними засобами й інформаційними ресурсами корпусної лінгвістики;
- аналізувати тексти, базуючись на лінгвокраїнознавчих знаннях та реаліях.

Оцінювання відповіді студента здійснюється згідно з розробленими критеріями.

Перелік компетентностей та програмних результатів відповідно до ОПП «Середня освіта. Українська мова і література».

Загальні компетентності:

- Здатність діяти соціально відповідально та громадянські свідомо на основі загальнолюдських ціннісних орієнтирів, дотримуватися основ безпеки професійної діяльності та здорового способу життя. (КЗ-1)
- Здатність володіти базовими знаннями з методології наукових досліджень в обсязі, необхідному для здійснення професійної науково-дослідної діяльності. (КЗ-2)
- Здатність до збору, обробки, збереження, продукування і передачі професійно важливої інформації з метою її використання в рамках професійного, дослідницького контенту. (КЗ-3)
- Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію; працювати в команді з дотриманням етичних норм та цінностей мультикультурного суспільства; здійснювати наукову полеміку та спілкування державною та іноземною мовами. (КЗ-4)
- Здатність вчитися самостійно і автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж життя. (КЗ-5)
- Здатність використання інформаційних і комунікаційних технологій. (КЗ-6)
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність). (КЗ-7)

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- Здатність діагностувати і оцінити рівень розвитку, досягнення та освітніх потреб особистості школяра. (КП-1)
- Здатність до міждисциплінарної взаємодії й уміння співпрацювати з представниками інших галузей гуманітарного знання в ході розв'язання науково-дослідних і прикладних завдань; (КП-2)
- Здатність розуміти і застосовувати освітні теорії та методології в якості основи для навчання і організації позааудиторної виховної роботи. (КП-3)

- Здатність діяти у відповідності до вимог професійного обов'язку, демонструвати професійну поведінку, що відповідає принципам та нормам педагогічної деонтології, психології спілкування. (КП-4)
- Здатність організовувати навчально-виховний процес у межах викладання предмету спеціалізації з урахуванням соціального контексту і розвитку учнів. (КП-5)
- Здатність організовувати навчально-виховний процес у межах викладання предмету спеціалізації з урахуванням соціального контексту і розвитку учнів. (КП-6)
- Здатність створювати і підтримувати психологічно безпечні умови навчання, освітні умови для саморозвитку і самореалізації в рамках освітнього середовища. (КП-7)
- Здатність упроваджувати ефективні педагогічні, ІКТ технології для забезпечення якості освіти відповідно до державних стандартів, задоволення потреб здобувачів освіти, батьків. (КП-8)
- Здатність використовувати відповідну термінологію та форм вираження дисципліни в усній та письмовій формах українською та іноземною мовами. (КП-9)
- Здатність володіти методами наукового аналізу і структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів. (КП-10)
- Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства. (КП-11)
- Володіння сучасними інформаційними технологіями та здатність застосовувати їх в сфері лінгвістики. (КП-12)

Програмні результати:

Знання:

- принципів, підходів, умов реалізації Державних стандартів освіти, організації профільного навчання у закладах середньої освіти; (РН-1)

- психологічних механізмів ділового спілкування, психологічних основи виникнення конфліктів і способів їх уникнення у професійній діяльності; (РН-2)
- сутності, психофізіологічних основ та особливостей педагогічної творчості вчителя, майстерності, творчої педагогічної діяльності; (РН-3)
- основних законодавчих актів у сфері охорони праці в галузі освіти, особливостей організації охорони праці у закладах освіти; (РН-4)
- методології та організації наукового дослідження; (РН-5)
- з української філології (теорія та історія лінгвістики, теорія літератури, історія літературознавства), іноземної мови та зарубіжної літератури, включаючи методику їх викладання у вищій школі (РН-6)

Вміння:

- аналізувати основні напрями реформування освіти в Україні і зарубіжних країнах; сформулювати і оцінити проблеми щодо проведення реформ на різних рівнях освіти; (РН-7)
- обирати методи і прийоми диференціації (індивідуалізації) навчання учнів старшої і профільної школи відповідно до специфіки предмету спеціалізації; (РН-8)
- реалізовувати основні управлінські функції аналізу, прогнозування, організації, контролю, самоконтролю в процесі організаційно-методичної, навчально-методичної, науковометодичної, виховної та інших видів діяльності. (РН-9)
- застосовувати теоретичні знання сучасних наукових парадигм, освітніх концепцій, педагогічних теорій для використання у практичній діяльності вчителя відповідно до спеціалізації; (РН-10)
- визначати та застосовувати сучасні педагогічні (ІКТ) технології навчання у старшій школі; (РН-11)
- управляти діями учнів щодо запобігання виникненню нещасних випадків; (РН-12)
- проводити педагогічне дослідження з використанням іншомовних джерел інформації, застосовувати теоретичні і емпіричні методи дослідження педагогічних явищ і процесів на засадах міждисциплінарності, компаративістики; (РН-13)
- оформляти і презентувати результати у кваліфікаційній роботі за обраною проблемою; (РН-14)
- формулювати дослідницьку задачу, для її розв'язання збирати необхідну інформацію та формулювати висновки, які можна захищати в науковому контексті; (РН-15)

- працювати в групі продуктивно, відіграючи провідну роль в окремих випадках, головуючи під час дебатів та дискусій у міжнародній та мультикультурній групі; (РН-16)
- виконувати критичний самоаналіз професійної діяльності з метою її удосконалення. (РН-17)

Комунікація:

- володіння педагогічною технікою професійно-педагогічного спілкування; (РН-18)
- демонстрування готовності до міждисциплінарної взаємодії з уміння, співпраці з представниками інших галузей гуманітарного знання в ході розв’язання професійних завдань; (РН-19)

Автономія і відповідальність:

- здійснення етично виправданої професійної поведінки в різних ситуаціях педагогічної діяльності (ситуаціях ризику, конфлікту, морального вибору); (РН-20)
- створення безпечних умов життєдіяльності й навчання школярів. (РН-21)

ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ З МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Основи корпусної лінгвістики.

Формалізми подання знань: фрейми, сценарії, продукції, семантичні мережі. Застосовність для представлення когнітивних і мовних структур. Корпус як лінгвістичний та інформаційний ресурс. Класифікація корпусів. Приклади найбільш відомих корпусів. Структура корпусу: корпус даних, корпус-менеджер. Одиниця зберігання, одиниця уявлення корпусу даних. Розмітка корпусів. Види лінгвістичної розмітки / лінгвістичного анотування.

Лінгвістичні дослідження на базі корпусів.

Поняття лінгвістичного корпусу. Корпусна лінгвістика та комп'ютерна лінгвістика. Розвиток лінгвістичних корпусів у світі. Перше і друге покоління корпусів. Розмітка . Види розміток. Лінгвістичні дослідження на базі корпусу: вивчення граматики. Типи корпусів: усні і письмові, одномовні і багатомовні, анотовані і неанотовані. Конкорданс. Програми для роботи з корпусом. Паралельні корпуси.

Теоретичні засади методики навчання іноземних мов

Методика викладання іноземної мови Джерела збагачення методики. Принципи навчання української мови як іноземної. Методи навчання, їх класифікація. Дидактичні засоби навчання. Зв'язок методики та психології. Зв'язок методики та педагогіки. Чинні підручники для навчання української мови як іноземної.

Формування фонетичних навичок

Фонетичний мінімум та принципи його відбору. Головні принципи, що складають основу роботи над вимовою. Види фонетичних вправ. Система вправ для навчання інтонації.

Формування лексико-граматичних навичок

Формування лексичних навичок. Характеристика та типологія української лексики як іноземної. Принципи відбору граматичного матеріалу.

Природа труднощів, що виникають під час навчання лексики та граматики української мови. Характеристика граматичних навичок у різних видах мовленнєвої діяльності. Основні етапи роботи над лексичним та граматичним матеріалом.

Розвиток умінь читання та письма

Психофізіологічна природа читання. Основні завдання навчання читання на різних етапах. Характеристика видів читання. Комплекс вправ для навчання техніки читання. Сучасні методики навчання читання на різних етапах навчання. Психолінгвістичні механізми письма. Суть навчання техніки письма. Комплекс вправ при навчанні письма.

Розвиток умінь говоріння

Комунікативні, психологічні і лінгвістичні особливості діалогічного та монологічного мовлення. Різновиди монологічних висловлювань. Сучасні методи для навчання діалогічного та монологічного мовлення.

Контроль навичок та вмінь володіння іноземною мовою

Основні функції контролю та вимоги до нього. Об'єкт контролю. Основні види та форми контролю.

Специфіка психології навчання іноземній мові

Психологічна основа організації навчання нерідній мові. Особистісно-діяльнісний підхід у навчанні нерідній мові. Білінгвізм. Індивідуально-особистісні якості учнів у навчанні нерідної мови. Гендерні особливості, що впливають на процес засвоєння іноземної мови. Методи й прийоми саморегуляції, які сприяють засвоєнню іноземної мови. Психологічні техніки й прийоми навчання нерідної мови. Вікові особливості учнів й процеси засвоєння рідної та іноземної мови.

Лінгвокультурологія

Лінгвокраїнознавчі дослідження як реалізація взаємодії мови та культури у формуванні національного світогляду мовців. Стандарти комунікативної поведінки. Загальна культурознавча характеристика країн, мову яких вивчають. Соціолінгвістична ситуація. Система освіти, релігія, ЗМІ, спорт, мистецтво та

культура, відомі особистості. Національна символіка, анімалістичні та флористичні символи та їх мовна репрезентація. Традиції, звичаї, національні свята, культурно-специфічні реалії, стандарти комунікативної поведінки.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

з методики викладання української мови як іноземної

1. Проблеми викладання української мови різним категоріям іноземних студентів.
2. Основні напрямки сучасного розвитку викладання української мови як іноземної.
3. Характеристика етапів оволодіння українською мовою як другою мовою.
4. Мета і практична цінність психологічного вимірювання здібностей до іноземної мови.
5. Репродуктивний та продуктивний рівень володіння мовою.
6. Особливості мовлення у стані емоційного напруження.
7. Охарактеризувати специфіку прямого методу навчання.
8. Поняття «мовна здатність» та «мовленнєва активність».
9. Поняття мовної обдарованості.
10. Охарактеризувати принципи навчання української мови як іноземної.
11. Комунікативні методи навчання української мови як іноземної.
12. Ігрові і тренінгові технології навчання української мови як іноземної.
13. Проектні технології та проблемно-евристичне навчання української мови як іноземної.
14. Обґрунтувати доцільність використання комп'ютерних і мережевих технологій у викладанні української мови як іноземної.
15. Проблемне навчання української мови як іноземної.
16. Охарактеризувати інтенсивні методи навчання іноземним мовам.
17. Самостійна робота у процесі навчання української мови як іноземної.
18. Формування фонетичних навичок у процесі вивчення української мови як іноземної.

- 19.Формування граматичних навичок говоріння у процесі вивчення української мови як іноземної.
- 20.Формування лексичних навичок у процесі вивчення української мови як іноземної.
- 21.Мовленнєва ситуація. Основні види мовленнєвих ситуацій при навчанні іноземної мови.
- 22.Види читання. Особливості навчання читання різних видів.
- 23.Особливості сприйняття писемного мовлення.
- 24.Формування соціокультурної компетенції на уроках іноземної мови.
- 25.Система вправ у навчанні українській мові як іноземній.
26. Шляхи навчання аудіювання української мови.
- 27.Організація навчального процесу за методикою занурення.
- 28.Формування мотивації під час навчання української мови як іноземної.
29. Основні положення перекладних методів.
- 30.Засоби створення іншомовного середовища.
- 31.Охарактеризувати форми та методи позакласної роботи з української мови як іноземної.
- 32.Обґрунтувати необхідність планування уроку іноземної мови, зокрема української мови як іноземної.
- 33.Вимоги до уроку іноземної мови.
- 34.Можливості тестової методики контролю знань учнів з української мови як іноземної.
- 35.Навчання іноземних мов в початковій школі.
- 36.Особистісно-діяльнісний підхід до навчання української мови як іноземної.
- 37.Проблема та типологія білінгвізму.
- 38.Компоненти мовленнєвої діяльності.
- 39.Вікові особливості вивчення іноземної мови.
- 40.Сучасні корпуси текстів української мови. Проблеми розробки та створення.

41. Використання корпусу як інструмент ефективного навчання української мови як іноземної.
42. Дослідження лексики сучасної української мови за допомогою корпусу текстів.
43. Дослідження стилістики за допомогою корпусу текстів.
44. Національно-культурна специфіка слова. Поняття лакуни. Класифікація лакун.
45. Національно-культурні цінності і категорія оцінки.
46. Традиції мовленнєвої поведінки українців.
47. Розвиток лінгвокультурної компетентності учнів.
48. Лінгвокультурологічний аспект вивчення фразеологізмів.
49. Лінгвокультурні концепти та їх роль у навчанні української мови як іноземної.
50. Об'єктивні і суб'єктивні чинники сприйняття мовлення.

СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

Білети до кваліфікаційного іспиту укладені відповідно до програм з навчальних дисциплін зі спеціалізації. Кожен екзаменаційний білет вміщує три питання (перше та друге питання – теоретичні (по 30 балів); третє питання – практичне (40 балів)). Оцінка відповіді студента здійснюється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну систему оцінювання та шкалу оцінювання за ECTS.

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Освітній ступінь «Магістр»

Напрямок підготовки 014 Середня освіта (Українська мова та література)

Іспит зі спеціалізації (викладання української мови як іноземної)

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Традиційні та нетрадиційні методи викладання української мови як іноземної.
2. Поняття «мовна здатність» та «мовленнєва активність».
3. Розробити зразки завдань (2-3) для тестового контролю навчальних досягнень студентів-іноземців із теми «Лексикологія української мови».

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ СТУДЕНТА

Шкала оцінювання результатів складання державних екзаменів	Шкала оцінювання результатів складання державних екзаменів	Шкала оцінювання результатів складання державних екзаменів
100 - бальна шкала	100 - бальна шкала	100 - бальна шкала
ЕКТС Національна	ЕКТС Національна	ЕКТС Національна
шкала	шкала	шкала
Визначення	Визначення	Визначення
90 – 100 А відмінно Відмінна відповідь, виконання роботи	90 – 100 А відмінно Відмінна відповідь, виконання роботи	90 – 100 А відмінно Відмінна відповідь, виконання роботи (завдань) лише з незначною кількістю
(завдань) лише з незначною кількістю	(завдань) лише з незначною кількістю	

Елементи екзамену та максимальна кількість балів за кожний з них:

Критерії оцінювання теоретичної частини екзаменаційного білета

Відмінно (90 – 100 б.) – отримує студент, який надає повні, змістовні відповіді на теоретичні питання, дає правильні визначення понять, обґрунтовує свої судження; наводить влучні приклади; дотримується норм професійно-орієнтованого володіння мовою.

Добре (85 – 89 б.) – отримує студент, який надає повні відповіді на всі питання, але припускається поодиноких неточностей у послідовності викладу; дає правильні визначення понять, обґрунтовує свої судження; наводить приклади; дотримується норм професійно-орієнтованого володіння мовою.

Добре (74 – 84 б.) – отримує студент, який надає вірні відповіді на всі питання, але у відповідях спостерігаються певні недоліки, непослідовність; студент нечітко визначає основну і другорядну інформацію, відхиляється від теми, дає правильні визначення понять; наводить приклади; дотримується норм професійно-орієнтованого володіння мовою.

Задовільно (65 – 73 б.) – отримує студент, який досить повно викладає теоретичний матеріал, але не дотримується логіки відповіді, допускає неточності у визначенні понять; наводить непереконливі аргументи; припускається помилок у професійно-орієнтованому мовному оформленні власного висловлювання.

Задовільно (60 – 63 б.) – отримує студент, який виявляє знання й розуміння основних положень обговорюваної тем, але матеріал викладає неповно, допускає неточності у визначенні понять; не може навести конкретні приклади.

Незадовільно (36 – 59 б.) – отримує студент, який не володіє сучасним матеріалом, тільки має уявлення про окремі положення; не може визначити поняття; висловлювання студента нечіткі, нелогічні.

Критерії оцінювання практичної частини екзаменаційного білета

Відмінно (90 – 100 б.) – отримує студент, який правильно та повно розкриває зміст матеріалу з поставленого питання; вільно володіє професійною

термінологією; оригінально підходить до виконання завдання; відображає в розробках фрагментів уроків знання інноваційних методів навчання української мови як іноземної.

Добре (85 – 89 б.) – отримує студент, який правильно та повно розкриває зміст матеріалу з поставленого питання; володіє професійною термінологією з незначними помилками; демонструє творчий підхід до виконання завдання; відображає в розробках фрагментів уроків розуміння індивідуалізації навчання української мови як іноземної; представляє послідовний, логічний виклад матеріалу, але з не грубими помилками.

Добре (74 – 84 б.) – отримує студент, який правильно та повно розкриває зміст матеріалу з поставленого питання; володіє професійною термінологією з незначними помилками; демонструє переважно репродуктивний тип відповіді; представляє послідовний, логічний виклад матеріалу, але припускається певних помилок.

Задовільно (65 – 73 б.) – отримує студент, який демонструє знання і розуміння тільки основного програмового матеріалу з поставленого питання; недостатнє володіння професійною термінологією; при плануванні фрагментів уроків різних видів навчання української мови як іноземної студент порушує логіку викладання матеріалу; послідовний, логічний, але необґрунтований виклад матеріалу, який містить незначні помилки.

Задовільно (60 – 63 б.) – отримує студент, який у відповіді на питання висвітлює спрощений виклад теоретичного матеріалу або не в повному обсязі; часткове володіння професійною термінологією; послідовний, спрощений виклад матеріалу з помилками.

Незадовільно (36 – 59 б.) – отримує студент, який відтворює лише деякі положення за підказками викладача; демонструє невміння висловити та аргументувати свою точку зору на запропоновану тему; практичне завдання виконане на низькому рівні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алхазішвілі А.А. Основи оволадення устною іностранным речью.— М., 1988.
2. Алхазішвілі А.А. Психология обучения устной речи на иностранном языке. — Тбилиси, 1974.
3. Артемов В.А. Психология обучения иностранным языкам. — М., 1966.
4. Беянин В.П. Психолінгвістика. — М., 2007.
5. Бей Л.Б. Вплив мовного середовища на зміст та викладання української мови іноземним студентам на Сході України / Л. Бей // Фахова підготовка іноземних громадян в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 4-6 лист. 2002. — К., 2002. — С. 107-113.
6. Біляєв О. М. Методика вивчення української мови / О. М. Біляєв. — К.: 1987. — С. 54–63.
7. Бородіна Н. С. Наукові засади професійного засвоєння лінгводидактичної термінології студентами філологічних факультетів: автореф. дис. ... канд. пед. наук / Н. С. Бородіна. — Херсон, 2007.
8. Брагіна Н.А. Языковая номинация и культурные стереотипы // Языковая номинация. Тезисы докладов международной научной конференции. — Минск.1996
9. Бронська А. А. Теоретичні основи базової методичної підготовки викладачів української та російської мов як іноземних / А. А. Бронська. — К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», видавництво «Толока», 2002. — 208 с.
- 10.Бронська А.А. Формування методичної компетенції викладача української мови як іноземної (викладання граматики) / А. Бронська // Іноземні мови. — 1997. — № 4. — С. 31–32.
- 11.Бруннер К. Викладання української мови як іноземної в Німеччині: досвід, роздуми й ідеї після одного семестру в Берліні // Теорія і практика

- викладання української як іноземної. – Вип. 4 / К. Бруннер. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. – С. 18-25.
- 12.Булыгина Т.В., Шмелев А.Д. Языковая концептуализация мира (на материале русской грамматики). – М., 1997.
- 13.Варзацька Л.О. Активізація мовленнєвої діяльності учнів / Л. О. Варзацька // Початкова школа. –1991. –№ 2. –С. 23-28.
- 14.Варзацька Л.О. Навчання мови та мовлення на основі тексту /Л.О. Варзацька. –К.: Рад. школа, 1998. –105 с.
- 15.Вінницька В.М., Плющ Н.П. Українська мова: Практичний курс граматики для студентів-іноземців. – К., 1997.
- 16.Гойхман О.Я., Надеина Т.М. Основы речевой коммуникации. – М., 1997.
- 17.Голоскова Н.Д. Теория обучения ИЯ. Лингводидактика и методика. – М., 2004.
- 18.Гохлернер М.М., Ейгер Г.В., Рапопорт И.А. Чувство языка: психолингвистический и дидактический аспекты. – Николаев, 1992.
- 19.Гришаева Л.И., Цурикова Л.В. Введение в теорию межкультурной коммуникации:учеб.пособие для студ. Лингв.фак.высш.учеб.заведений. – 4-еизд.,стер. – М.:Издательский центр «Академия». – 2007. – 336с.
- 20.Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
- 21.Довгий І. Освітні можливості Інтернет-технологій у вивченні мови як іноземної / І.Довгий // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – 2011. – Вип. 6. – С. 268-271.
- 22.Есаджанян Б.М. Научные основы методической подготовки преподавателей русского языка как неродного. – К., 1993.
- 23.Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю. Ніколаєва. Переклад з англ. – К.: Ленвіт, 2003. –273 с.
- 24.Залевская А.А. Вопросы теории овладения вторым языком в психолингвистическом аспекте. – Тверь, 1996.

- 25.Зимняя И.А. Педагогическая психология. – М., 1999.
- 26.Зимняя И.А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке. – М., 1985.
- 27.Зимняя И.А. Психология обучения иностранным языкам в школе. – М., 1991.
- 28.Зимняя И.А. Психология обучения неродному языку. – М., 1989.
- 29.Китайгородская Г.А. Методика интенсивного обучения иностранным языкам. – М., 1982.
- 30.Клічук М.Д. Мовленнєвий розвиток у процесі навчання рідної мови / М.Д. Клічук // Початкова школа. –1991. –№ 9. –С. 19-20.
- 31.Книга вчителя іноземної мови: Довідково-методичне видання / Упоряд. О.Я. Коваленко, І.П. Кудіна. –Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. –240 с.
- 32.Коваль Г., Суржук Т. Методика викладання української мови. Рекомендації до виконання науково-дослідної тематики : Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Г. Коваль, Т. Суржук. – Тернопіль, 1993. – 368 с.
- 33.Кокорина С.И. Проблемы описания грамматики русского языка как иностранного. – М., 1982.
- 34.Колкер Я.М. Практическая методика обучения иностранному языку. – М., 2000. – С. 181-185.
- 35.Коньшева А.В. Контроль результатов обучения иностранному языку. – СПб: Каро, 2004. –144 с.8.
- 36.Коньшева А.В. Организация самостоятельной работы учащихся по иностранному языку. –СПб.: Каро, 2005. –208 с
- 37.Кочан І. Становлення і розвиток методики викладання української мови як іноземної // Теорія і практика викладання української як іноземної. – Вип. 7 / І. Кочан. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – С. 17-23.

- 38.Кочан І. М. Контрольні завдання з методики викладання української мови / І. М. Кочан. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. – 59 с.
- 39.Кочан І. М. Словник-довідник з методики викладання української мови / І. М. Кочан. – 2-ге вид. доп. і перероб. – Львів : Видав. центр Львівського ун-ту, 2005. – 340 с.
- 40.Красных В.В. Этнопсихолінгвістика и лінгвокультуро́логія: Курс лекцій. – М.: ИТДГК «Гнозис». –2002. – 284с.
- 41.Ларина Т.В. Коммуникативная категория вежливости: межкультурный аспект //Коммуникативное поведение. Вежливость как коммуникативная категория. – Воронеж: Истоки. – 2003. – Вып.17. – с.116-133.
- 42.Леонтьев А.А. Основы психолінгвістики. – М., 2003.
- 43.Леонтьев А.А. Язык и речевая деятельность в общей и педагогической психологии. – М., 2001.
- 44.Мазурик Д. Критерії визначення рівня володіння країнською мовою як іноземною // Вісник Львівського університету. – 2009.– Вип. 4. – С.27–34.
- 45.Мацько Л. Інноваційні технології викладання української мови як іноземної на підготовчому відділенні університету / Л.Мацько, Т. Кудіна // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – 2011. – Вип. 6. – С. 229-238.
- 46.Мацюк З. Лінгвістичні основи методики викладання граматики української мови як іноземної / Зоряна Мацюк // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – 2007. – Вип. 2. – С. 31–39.
- 47.Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. –328 с.
- 48.Миролубов А.А. Общая методика обучения иностранным языкам в средней школе. – М., 1997. – С. 160-174.
- 49.Мізін К. І. Нові напрями в українському мовознавстві: збірна лінгвокультуро́логія / К. І. Мізін // Мовознавство.–2012. – № 6. – С. 38–52.

50. Навчальні мінімуми з української і російської мов для іноземців / Укл. Н. Ф. Зайченко, С. А. Воробйова. – К.: ІСДО, 1995. – 200 с.
51. Навчальні мінімуми з української та російської мов для іноземців / Укл. Н. Ф. Зайченко, С. А. Воробйова. – К., 1995.
52. Нідзельська Ю. М. Актуальні проблеми лінгвокультурології [Електронний ресурс]: навчально-методичний посібник/ Ю. М. Нідзельська. – Житомир, 2014. – 84 с. – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/13636/1/АКТУАЛЬНІ%20ПРОБЛЕМИ%20ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ.pdf>
53. Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах. – К., 1999. - С. 146-167.
54. Ніколаєва С. Ю. Практикум з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах (на матеріалі англійської мови). – К: Ленвіт, 2003. – 296 с.
55. Онкович Г. В. Теоретичні основи використання засобів масової інформації у навчанні української мови студентів-нефілологів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д. пед. н. / Г. В. Онкович. – К., 1995. – 35 с.
56. Паламар Л. М. Лінгводидактичні основи формування україномовної особистості / Л. М. Паламар. – К.: НПЦ «Київський університет», 1997. – 235 с.
57. Психологические особенности преподавания иностранного языка. /Сост. Т. Г. Савко. – М., 1997.
58. Психология билингвизма. – М., 1986.
59. Пушкарьова Т. Технологія проведення особистісно орієнтованого уроку в початкових класах /Т. Пушкарьова // Початкова школа. –2003. -№ 4. –С. 7-9.
60. Редько В. Г. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи. –К.: Генеза, 2007. –136 с.
61. Рожкова Г. И. К лингвистическим основам методики преподавания русского языка иностранцам. – 2-е изд. – М., 1983.

- 62.Скалкин В.Л. Обучение диалогической речи. – К., 1989.
- 63.Склярченко Н.К. Обучение речевой деятельности на английском языке в школе. – К., 1988. – С. 17-37.
- 64.Соколова С. В. Методика формування граматичної компетенції з української мови як іноземної: навч.-методич. пос. / С. В. Соколова; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, НПУ імені М. П. Драгоманова, Ін-т укр. філології. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 122 с.
- 65.Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс лекций. – М: Просвещение, 2002. . – С. 187 – 214.
- 66.Солсо Р.Л. Когнитивная психология. – М., 1996.
- 67.Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация. – М.: Слово/Slovo – 2000. – 624с. Нельсон Т. (T.D.Nelson). Психология предубеждений. Секреты шаблонов мышления, восприятия и поведения. – Санкт-Петербург.: «Прайм-Еврознак». – 2003. – 384с.
- 68.Тохтар Г. І. Проблеми навчання іноземних громадян у ВНЗ України та шляхи їх вирішення / Г. І. Тохтар, А. П. Кулик // Сучасні технології підготовки фахівців в умовах подальшого розвитку вищої освіти України: матеріали міжнар. наук-метод. конф. – Харків : ХНАДУ, 2005. – С. 314–316.
- 69.Трифонов В.И. О подготовке студентов-нефилологов (гуманитарный профиль) к слушанию спецкурса по методике преподавания русского языка // Вопросы методики преподавания русского языка иностранцам. – М., 1983. – Вып. 3. – С. 72–77.
- 70.Трубінова Ю. О. Застосування комунікативної методики як однієї з найефективніших методик при викладанні української мови іноземним студентам на підготовчому відділенні // Ю. Трубінова // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія» - 2013. - № 1 (5). – С. 26 – 30.

71. Трунова В.А. Лінгвістичні основи формування мовленнєвих умінь / В.А. Трунова // Початкова школа. –1995. -№ 2. –С. 12-13.
72. Туркевич О. Методика викладання української мови як іноземної. Розвиток науки і становлення терміна // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2009. Вип. 4. – С. 137–144.
73. Українська лінгвокультурологія [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. філол. спец. ВНЗ / О. І. Потапенко, Я. О. Потапенко, Л. П. Кожуховська, Т. В. Чубань, Т. М. Левченко, І. В. Бурчик. – Корсунь-Шевченківський: ФОП Гавришенко В.М., 2014. – 350 с. – Режим доступу: <http://ephsheir.phdpu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/8989898989/945/Українська%20лінгвокультурологія.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
74. Українська мова у світі // Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка». –2012. –368 с.
75. Ушакова Н. І. Концепція мовної підготовки іноземців у ВНЗ України / Н. І. Ушакова, В. В. Дубічинський, О. М. Тростинська // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки: Зб. наук. статей. – Вип. 19. – Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2011. – С. 136-146.
76. Фрумкина Р.М. Психолінгвистика. – М., 2007.
77. Чистякова А.Б. Українська мова для іноземців / А.Б. Чистякова, Л.І.Селіверстова, Т.М. Лагута. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2006. – 522 с.
78. Языкова Н.В. Сборник задач по методике преподавания иностранных языков. – М.: Просвещение, 1997. – 263 с.